EKSAMENSOPPGAVE - Skriftlig eksamen

BØK 35413
Økonomi- og virksomhetsstyring

Institutt for Regnskap, Revisjon og Foretaksøkonomi

Utlevering:	14.05.2019	Kl. 09.00
Innlevering:	14.05.2019	Kl. 12.01

Vekt:	70% av BØK 3541
Antall sider i oppgaven:	4 inkl. forsiden
Innføringsark:	Ruter
Tillatte hjelpemidler:	BI-definert eksamenskalkulator Enkel kalkulator

Settet består av 7 oppgaver. Alle oppgavene skal besvares. Dersom du finner tallmaterialet i en oppgave ufullstendig eller mener å mangle opplysninger for å kunne besvare spørsmål, ta dine egne forutsetninger. Disse forutsetningene bør selvsagt ikke være i strid med normer gitt i pensum eller standarder gitt i oppgaveprogrammet. Gjør alltid rede for spesielle forutsetninger du måtte ta. Svar kort, men få med de relevante poengene.

Vis hva du kan innenfor de oppgitte problemene. Ikke bruk tid på å vise kunnskap om ting det ikke spørres om. Hver oppgave gir maksimalt enten 10 eller 15 poeng. Du kan maksimalt oppnå 100 poeng ved å besvare alle oppgavene riktig.

Tekst til oppgave 1 - 3

Virksomheten Alfa AS har utarbeidet følgende resultatbudsjett for 20x9, men har ennå ikke utarbeidet den budsjetterte balansen per 31.12. 20x9. Tallene i tabellene under er i tusen kr.

RESULTATOPPSTILLING 20x9	
Salgsinntekter	12 500
Gevinst fra salg av anleggsmidler	188
Varekostnad	6 250
Lønn og lønnsrelaterte kostnader	3 125
Avskrivninger	500
Andre betalbare driftskostnader	2 250
Driftsresultat	**563**
Finanskostnader	250
Ordinært resultat før skatt	313
Skattekostnad	188
Ordinært resultat	**125**

Virksomhetens inngående balanse per 01.01. 20x9 er slik:

BALANSE PER 01.01. 2019	
Tomt	625
Bygninger	2 500
Maskiner	1 563
Varelager	1 875
Kundefordringer	1 250
Bankinnskudd	313
Sum eiendeler	**8 125**
Aksjekapital	625
Overkursfond	155
Annen egenkapital	1 033
Langsiktig gjeld	1 875
Betalbar skatt	250
Skyldig utbytte	63
Leverandørgjeld til vareleverandører	3 000
Skyldig lønn	1 125
Sum egenkapital og gjeld	**8 125**

Budsjettmomenter for 20x9:

1. Se bort fra mva. i denne oppgaven.
2. Anta at både varesalg og varekjøp fordeler seg likt over året.
3. Alt varesalg skjer på kreditt med budsjettert kredittid på 41,4 dager. Legg til grunn at året har 360 dager.
4. Det budsjetteres med en økning av varelageret på kr 312,5 (tusen) i budsjettåret.
5. Det budsjetteres med investeringer i nye maskiner på kr 812,5 (tusen) i juni 20x9. Det budsjetteres også med salg av en gammel maskin, som har en bokført verdi på kr 125 (tusen). Avskrivningene på kr 500 (tusen) fordeler seg med kr 375 (tusen) på maskiner og kr 125 (tusen) på bygninger.
6. Virksomheten har ikke kassekreditt. Alle inn- og utbetalinger skjer gjennom virksomhetens bankinnskuddskonto.
7. Leverandørgjelden forventes å øke med kr 62,5 (tusen) i løpet av budsjettåret.
8. Ved utløpet av 20x9 er det budsjettert med kr 937,5 (tusen) i skyldig lønn.
9. Skyldig betalbar skatt budsjetteres til kr 155 (tusen) ved årsslutt.
10. Det budsjetteres med at eierne skyter inn kr 470 (tusen) i ny egenkapital. Beløpet fordeles med kr 312,5 (tusen) i aksjekapital og kr 157,5 (tusen) i overkursfond.
11. Gammel gjeld skal nedbetales med kr 125 (tusen) i 20x9. Det budsjetteres med nye lån på kr 312,5 (tusen).

Oppgave 1 (15 poeng)
Utarbeid en utgående balanse per 31.12. 20x9. Du kan vise beregninger som noter til oppstillingen.

Oppgave 2 (15 poeng)
Utarbeid en kontantstrømoppstilling for 20x9 etter tredelt direkte eller indirekte metode. Du kan vise beregninger som noter til oppstillingen.

Oppgave 3 (15 poeng)
Anta at de budsjetterte salgsinntektene øker med 10 % og at budsjettert kredittid til virksomhetens kunder reduseres til fra 41,4 til 30 dager. Anta også at alle virksomhetens kostnader er faste på kort sikt med unntak av varekostnadene. Foreta beregninger som viser hvordan disse to endringene påvirker budsjettert resultatoppstilling, budsjettert balanse og budsjettert kontantstrøm. Se bort fra ev. rente- og skatteeffekter av endringene. Legg også til grunn at varelager og leverandørgjeld ikke påvirkes av endringene.

Tekst til oppgave 4 – 6
En virksomhet produserer blant annet produktene X og Y, som produseres gjennom

fire aktiviteter (i = 1, 2, 3, 4). Virksomheten har fordelt indirekte kostnader til disse fire aktivitetene med henholdsvis kr 300 000, kr 600 000, kr 400 000 og kr 1 000 000. Virksomheten har også beregnet de fire aktivitetenes tilgjengelige kapasiteter til 1 000, 60 000, 4 000 og 500 kostnadsdriverenheter. Videre er ledige kapasiteter for de fire aktivitetene anslått til henholdsvis 100, 20 000, 500 og 60 driverenheter. Anta til slutt at alle de indirekte aktivitetskostnadene er variable på lang sikt og faste på kort sikt. Anleggsbaserte kostnader er beregnet til kr 1 500 000.

Oppgave 4 (10 poeng)
Beregn aktivitetssatsene til virksomheten over og beregn kostnader for utnyttet og ledig kapasitet. Vis til slutt at kostnader for utnyttet og ledig kapasitet summerer til virksomhetens indirekte kostnader fratrukket anleggsbaserte kostnader.

Oppgave 5 (15 poeng)
Anta at aktivitet nr. 2 er en volumbasert (enhetsbasert), mens de øvrige tre aktivitetene er på strukturnivå (serie- eller produktbaserte). Forklar først hva som kjennetegner de to typene av aktiviteter. Forklar deretter hva som er hensikten med å inndele aktiviteter i ulike klasser og hvorfor ikke anleggsbaserte kostnader fordeles til produktene.

Legg nå til grunn at produktene X og Y produseres i volumer på henholdsvis 7 000 og 900 enheter. Direkte kostnader for én enhet av X er kr 150, mens tilsvarende tall for produkt Y er kr 300. Produktenes forbruk av driverenheter (kapasitet) i virksomhetens fire aktiviteter er vist i denne tabellen:

Aktiviteter	Forbruk av kapasitet produkt X	Forbruk av kapasitet produkt Y
1	125	200
2	7 500	2 500
3	100	200
4	10	40

Oppgave 6 (15 poeng)
Utarbeid kalkyler for produkt X og Y, der direkte og indirekte kostnader fordeles til produktene.

Oppgave 7 (15 poeng)
Med utgangspunkt i Lean-filosofien skal du liste opp og kort beskrive minst seks formene for sløsing (muda) som er beskrevet i pensum. Redegjør deretter kortfattet for de fem overordnede lean-prinsippene og gi eksempler på hvert prinsipp.